

CONOPAEUM.

(Tabernaculi.)

Vd.: *Altare* (ornatus).

Ad dubium: Utrum Tabernaculum, in quo reconditur SSimum Sacramentum, Conopaeo cooperiri debeat, ut fert rituale? et quatenus affirmative: 2. Utrum Conopaeum istud confici possit ex panno, sive gossypio, sive lana, sive cannaba contexto? 3. Cujusnam coloris esse debeat? aliis opinantibus ut Baruffaldus, Conopaeum debere esse coloris albi, utpote convenientis SSimo Sacramento, aliis autem, ut Gavantus, ejusdem coloris, cujus sunt pallium Altaris et caetera paramenta pro temporis festique ratione, praeter colorem nigrum, qui mutatur in colore violaceo in exequiis defunctorum.

S. eadem C. . . respondendum censuit: „Quoad primam quaestionem affirmative; quoad secundam pariter affirmative; quoad tertiam, utramque sententiam posse in praxim deduci, maxime vero sententiam Gavanti, quae pro se habet usum Ecclesiarum Urbis.“

Atque ita rescipit. n. 5221 ad 12. die 21. Julii 1855.

S. CONRADUS.

Lectiones 2. n. propriae s. Conradi approbantur pro Dioecesi Placentina. S. R. C. 24. Oct. 1609. Et extenduntur pro Dioecesi Syracusana et in districtu et civitate Netina. S. R. C. 20. Maji 1614. Conceditur idem Officium etiam Ordini Min. S. Francisci et PP. Cappucinis. S. R. C. 2. Aug. 1625.

CONSECRATIO.

1) Altaris execrati.

Vd.: *Altare* (reconciliatio); *Reconciliatio Eccles.* (decr. n. 4577).

Demissa nimis facies Arae maximae Cathedralis Ecclesiae Senogallien. in

altiore formam reducta nuper cum fuerit, superiorem lapidem Altaris ejusdem mensam efformantem a suo stipite amoveri necessario oportuit; constat autem Altare illud ad modum fixi fuisse consecratum cum sigillis atque unctionibus mensam inter et stipitem; hinc diversa Canonorum studia quoad necessitatem illud iterum consecrandi. Eapropter a S. R. C. petitum responderi: Utrum, amota mensa ab Altari ad modum fixi et non portatilis consecrati, necessario nova indigeat consecratione?

Et S. eadem C. infrascripto ejusdem Secretario referente in Casu, de quo agitur, Altare denuo consecrandum esse decrevit. n. 4562 die 15. Maji 1819.

NOTA GARDELLINI AD HOC DECRETUM.

Consecratio tam Arae stabilis, quam Arae Viatoriae seu portatilis, quoad essentialia preces, ritus, solemnitates eadem omnino est; in eo tamen differt, quod Altare portatile, seu lapis, in cujus medio Sacrae Reliquiae reconduntur, in superficie dumtaxat sacralinitur unctione; contra vero in Altari fixo nec transferendo, alia adhibetur Sacra unctio, qua lapis in angulis conjungitur, et connectitur cum inferiori stipite seu structura; atque hoc pacto non unus lapis, sed integrum Altare consecratum censetur. Ideo execratur Ara portatilis, si vel enormiter fracta fuerit, aut violatum Reliquiarum sepulcrum: execratur vero Altare fixum etiamsi sine violatione sepulcri vel solus lapis a stipite amoveatur. Ita *Alexander III. Cap.: Ad haec, de Consecratione Ecclesiae vel Altaris.* „Ad haec si Altare motum fuerit, aut Lapis ille solummodo suppositus qui sigillum continet, contractus, aut enormiter diminutus extiterit, debet denuo consecrari. Et in Cap. Quod

eod. titulo: Altare vero, in quo tabula, cui consecrationis Benedictio Pontificali ministerio adhibetur, semota fuerit, vel enormiter fracta, debet non immerito consecrari. Et quamquam non desint, qui putant Altare fixum consecrationem amittere, etiamsi Altare integrum de loco, in quo constructum fuit, sacrisque caeremoniis delibutum, alio transferatur; communis tamen sententia est, quod hoc in casu necessaria non sit nova consecratio. Ratio est, quia licet Altare fixum in hoc differe videatur ab Altari portatili quod hoc sit transferibile de uno loco ad alium, ipsum vero non ita, proindeque fixum dicatur et immobile, tamen haec differentia est more extrinseca, accidentalis et respectiva ad ipsum locum potius, quam inter ipsa Altaria; nam ratio formalis, per quam Altare fixum intrinsece differt a portatili, proprie in eo consistit, quod Altare fixum habet ac essentialiter importat conjunctionem Tabulae cum sua structura inferiori, seu basi, cui Tabula proinde necessario debet esse unita: ubi est contra Altare portatile de sua natura importat esse a basi sejunctum; propter hoc enim portatile est, quia de se habet sejunctionem a basi; alias non esset amplius Altare portatile sed fixum. Hinc essentia Altaris fixi vere ac proprie consistit in dicta conjunctione, hoc est in mensa seu tabula unita cum basi fixationeque in tali loco, ideo importat, quia ibi ipsum voluit qui illud construere fecit: quod proinde ipsimet Altari est quid extrinsecum et accidentale. Poterat enim alibi illud idem construi. Quare cum Altare supponatur eandem conjunctionem servare, Tabulae scilicet cum sua basi, non obstante ipsius translatione de uno in alium locum; dicendum est, quod adhuc retinet suum esse, ac per consequens, suam consecrationem, quae eidem acces-

serat: accessorium namque cum fundetur super principali, naturam sequi congruit principalis: ex Reg. 42 de Reg. juris in 6. Propterea, ut verificetur illud mota, non est necesse, quod Tabula fuerit translata de uno in alium locum, sed sufficit, quod fuerit a sua basi disjuncta; et sic per hoc Altare nova indigeat consecratione. Hinc *Glossa cum ad Canon. Si motum, tum ad Caput Ad Haec I. S. Altare; Parnomitanus ibid.* alique per Altare intelligunt ipsam Altaris Tabulam, quae connexa est cum sua structura inferiori; per motum vero intelligunt adventientem disjunctionem ejusdem Tabulae, vel etiam Lapidis consecrati ab ipsa inferiori structura; adeo ut sensus illius Textus: *Si Altare motum fuerit etc.* sit iste: *Si ipsa Tabula, aut Lapis consecratus Altaris disjunctus, seu disjuncta fuerit a sua inferiori structura: Altare debet denuo consecrari.* Quod si Tabula, quam mensam dicimus, lapideo stabilique Altari superposita, licet tantae dimensionis sit, ut subjectam structuram superet, vel saltem aequet, numquam tamen conjuncta et unita fuisset cum inferiori stipite, et per Sacram unctionem quodammodo in angulis colligata, per amotionem et translationem de loco ad locum haud amitteret Consecrationem, quia hoc in casu non aliam rationem haberet, nisi Altaris portatilis, quod execratur dumtaxat, vel per enormem fracturam, vel per violationem sepulcri Reliquiarum. Quoniam igitur in proposita facti specie res sit de Altari fixo, et stabili, ac superpositus Lapis Arae maximae amotus fuerit ab inferiori stipite, cui per Sacram unctionem conjunctus fuerat, plane consequitur per hujusmodi amotionem execratum Altare fuisse, novaque indigere Consecratione, quemadmodum S. R. C. declaravit.

PATAVINA.

Rme. Dne. uti Fr. Hujus S. R. C. Litteris sub datum 22. Septembris 1827. exquisita amplitudinis Tuae sententia super supplici Libello Bartholomaei Cremonese Parochi Ecclesiae S. Justinae istius Civitatis quoad dispensationem a nova execratorum Altarium consecratione, instar indulti in Beneventana die 26. Novembris 1696; haec accepta Mense Novembri superioris anni in Ordinario ejusdem S. C. Coetu ad Vaticanum sub infrascripta die coacto, fuit perlecta, et Emis. Patribus communicata. Quum autem ex ipsa probe intelligerent et animadverterent tredecim haec e viginti quinque Altaribus per feraces manus aut ablata, aut disfissa, aut penitus destructa fuisse, ac duodecim, quae supersunt, integra Altaria satis superque sufficere Parochialibus functionibus commodum praebere, censuerunt propterea, non esse locum dispensationi petitaee et haec ipsa Altaria nova indigere consecratione, quam Amplitudo Tua perficere poterit vel una simul vel divisim, juxta sancitas leges Romani Pontificalis.

Hisce itaque novis litteris apperta ejusdem est S. C. mens, et voluntas; ideo curet Amplitudo Tua, ut nihil super execratis Altaribus innovetur, donec nova accedat consecratio, nisi maluerit per Aras portatiles, seu sacros Lapidem superpositos eorum usum expeditiorem reddere, donec consecrentur. Et diu felix, et incolumis vivas. Amplitudinis Tuae. Romae 22. Martii 1827. n. 4636.

„Pro Emo. D. Card. De Somalea Praefecto J. F. Card. Falzacappa. J. Gaspar Fatati S. R. C. Secretarius.“

NOTA GARD. AD HOC DECRET:

Antiqua est nonnullorum quaerela, qui arbitrantur et praedicant plura

reperiri Decreta a Sacrorum Rituum Congregatione lata, quae sustinent sese inter adversa fronte pugnare. Hi autem errant quammaxime, quia plerumque non distinguunt casum a casu; ignorant quandoque habendam esse rationem consuetudinis, vel immemorabilis, vel legitime inductae; et difficillime sine offensione et scandalo abruptendae neque considerant in aequalibus speciebus, attentis diversis factorum circumstantiis a juris rigore consulto posse, vel debere recedi quoad ea, quae circa disciplinam versantur, quin ulla generali regulae noxa inferatur. Quapropter si qui forte inveniatur et sit, qui hujusmodi querelam instauret in praesenti casu; cum Sacra Congregatio Patavinae Ecclesiae illud negaverit, quod sub die 1. Maji 1668 Augustinae Ecclesiae et sub die 26. Novembris 1696. Beneventanae indulserat, iste certe haud discrimen attendens, quod casum inter quod casum intercedit, falsa sua opinione deceptus a vero longissime aberrat. Sacra et enim Congregatio in Patavina Oratoris precibus abnuens generali regulae Pontificalis standum esse juri sancivit, legesque liturgicas, quae hac in re velutissima et gravissima semper viguerunt, quasque servandas voluit, neque vel nulla, vel levissima admodum intercedente ratione, infirmandas est passa; quum ex instituto ritus omnes et caeremonias in ritualibus Libris praescriptas (nisi rationabilis gravisque causa adducatur) eadem S. C. debeat protueri. Neque sibi adversatur contradicitque si in Beneventana Emi. Archiepiscopi, qui postea in Petri Cathedra sedit Benedictus XIII. appellatus, postulationibus annuens, rationabilibus de causis concedi posse sancivit, quod postea in Patavina negavit. Ne quis autem in posterum ea concessione abuteretur, clausulam addidit: *dummodo non transeat in exemplum.* Hujusmodi autem

clausula aperte significare voluit veterem hanc disciplinam, sacrosque Canones, qui eam praescribunt, in sua firmitate manere, Mentem vero Patrum Sacris Ritibus tuendis praepositorum fuisse et esse, ut non nisi rationabilibus de causis dispensatio concederetur. Sane sibi hoc modo non adversatur, quippe quia, si tunc aliquid de hac veteri disciplina remisit, id ipsum faciendum in Patavina non duxit, in qua similis satis valida non occurrebat, quae simili Indulgentiae viam aperiret, locumque dispensationi relinqueret. Qui enim aliquid quandoque vel ob validas gravesque circumstantias, vel etiam, si vis ex gratia, ex causis sibi notis, concedere non renuit, nec semper ad idem concedendum tenetur, nec cogi potest nec proinde sibi adversatur, nec ullam notam meretur, si aliis accedentibus de eadem re petitionibus illud ipsum deneget, quod alias putavit concedi posse.

Scite autem prudenterque clausulam illam in Beneventana addidit, ne scilicet plura dandi ac afferendi possent dispensationis exempla, et ne ex concessionibus iteratis pedetentim abusus inducerentur, quibus eliminandis, si sint, vel praecavendis, si futuri praevideantur, eadem Sacra Congregatio adniti quam maxime debet.

Hisce praeactis, vide modo discrimen, quod intercedit Patavinam inter causam aliasque Beneventanam ac Augustanam, in quibus S. R. C. rationabiles circumstantias non desiderari, merito credidit aliquantulum relaxandi de juris rigore, quae quidem in Patavina non occurrunt; idcirco in ista nihil esse cognovit, quod Indulgentiae locum daret; secus ac in illis. Et enim in Augustana (de hac primum loquimur, utpote antiquiore) *quam plurima milliarum Altarium pollutorum erant sola violatione Sepulcrorum, ex quibus extractae fuerunt*

Decreta authentica.

*sacrae Reliquiae in praeteritis Sanctorum invasionibus, ac propterea violenter profanata, non tamen amotis lapidibus seu mensis a suis stipitibus. Quomodo autem potuisset Episcopus tot Altaria in variis vastissimae Dioecesis locis, iisque inter se dissitissimis, de novo et integraliter consecrare, omnibus servatis ritibus, et caeremoniis in Pontificali praescriptis? Id certe nedum multum difficultatis habebat, verum et erat plane impossibile, nisi plures accersiti fuissent Episcopi ad id peragendum, quod per unum dumtaxat nequibat, aliqua idcirco dispensatione opus erat, quam S. C. indulsit, concedendo facultatem illa reconciliandi *sola repositione Reliquiarum*, servatis caeremoniis pro eadem praescriptis. Atque id erat, quod Episcopus in gravissima illa circumstantia compulsus merito postulabat.*

In Beneventana autem, licet non multa essent Altarium millia reconcilianda, ut fuerant in Augustana, sed longe minor numerus, scilicet quatuordecim; licet praeterea non in dissitis inter se locis extarent; licet tandem non tam gravi cum Episcopi incommodo possent rite consecrari, tamen Emi. Antistitis petitionibus annuendum esse Sac. Congregatio tunc censuit, quia Mensae non impia manu fuerant pollutae, aut alio nefario modo Altaria direpta, sed eadem Mensae integrae permanentes cum Reliquiarum Sepulcris a stipitibus decenter fuerant amotae, ad hunc solum finem, ut Altaria, quibus sacris unctionibus adhaerebant, ex nobiliori materia construerentur, ac in elegantiore formam; ex quibus externis operibus major iis splendor et majestas accederet, et majus per haec divinus Cultus decus acciperet. Quod mirum igitur, si petitioni adhaerens S. R. C. ea indulgentia usa fuit, ut concederet, procedi posse ad Altarium

consecrationem, omissis ceteris caeremoniis ad repositionem Reliquiarum pertinentibus, prout in Decreto ea in Causa lato clare intelligitur.

Haec autem omnia magnam inter praefatas Ecclesias et Patavinam S. Justinae ponunt differentiam. Singulis quippe inspectis, quae in hac concurrunt, circumstantiis, nihil erat, quae petitam dispensationem concedi posse suaderet, imo omnia collineabant ad eam denegandam. Viginti quinque eo in Templo extabant Altaria, ex quibus duodecim integra adhuc, et ad sacra Mysteria idonea supererant, satis superque ad commodum praebendum Parochialibus, aliisque explendis functionibus.

Tredecim dumtaxat nova indigebant consecratione, non per solam remotionem lapidum ad effectum solummodo eadem Altaria construendi cum majori decore Religionis et ornamento; verum quia, ut legitur in Decreto, *per feraces manus, aut ablata, aut dis-fisca, aut destructa fuerant*. Praeterea quatenus occasio daretur in iisdem Altaribus de novo consecrandis celebrandi Missam, suppleri interea poterit per modum provisionis ope Ararum portatilium, quae superponantur. Quoniam igitur S. C. omnia mature perpendit, casumque longo intervallo distare ab iis, quae valida argumenta praebuerant pro dispensatione in *Augustana et Beneventana*, respondit: *non esse locum petitae dispensationi*. Et ita decernendo, tam leges super tam gravi re latas ab Ecclesia servatas voluit; quam abusus, qui novo interveniente exemplo, novaque accedente concessione, si in hac causa a regula declinasset, exoriri et augeri possent, eos praecavendo penitus sustulit.

2) Altaris majoris.

Vd.: *Dedicatio Eccles. Cath.* (Transl. decr. n. 3755); *Dedicatio Eccles.* (Cum altari maj.)

Debet cum ipsa Ecclesia omnino consecrari altare majus, nam istud est principale, et si hoc tantum sit in Ecclesia, sufficit; alia vero accessoria, pro quibus datur consecratio distincta sine Ecclesiae Consecratione. n. 2343 ad 2 die 19. Sept. 1665.

Ad dubium: An ultra consecrationem seu benedictionem Ecclesiae, Capellae seu publici Oratorii requiratur effectiva et formalis consecratio altaris seu altarium, vel sufficiat sola Oratorii Capellae seu Ecclesiae benedictio, etiam absque lapide consecrato et cui incumbat onus probandi adesse in altari talem lapidem consecratum visitatione Episcopi deficiente? S. C. resp.: Affirmative quoad primam partem saltem circa altare portatile; negative quoad secundam; probationem vero spectare ad asserentem. n. 3762 ad 3 die 22. Jan. 1707.

3) Altaris, cujus Mensa ex plur. lapid. existit.

Cf.: *Dedicatio Ecclesiae cum altari majore* (decr. n. 4966.)

FANEN.

Sacerdos Ignatius Rossi Cath. Eccl. Fanen. Caerem. Magister S. R. C. exposuit, Ep. quemdam de commissione proprii Ordinarii VIII. Id. Nov. Anno superiore perfecisse consecrationem Eccl. Oppidi S. Georgii in eadem Dioecesi, qua in actione etiam si fuerint omnia rite peracta juxta Pont. Rom. Rubricas, videtur tamen quamdam exceptionem pati posse Altare eodem actu consecratum, ex eo potissimum, quod ejusdem Mensa non ex integro lapide, sed ex parvis sex lapidibus ad formam unius unitis constructum est, ac insuper lignea corona Mensam hanc

per gyrum devincit, et cum stipite conjungit, super qua S. Olei unctiones fuere peractae, sicuti et in angulis Mensae separatorum lapidum. Hac ipsa in actione et consecratione Eccl. et Altaris iisdem cum formulis fuit etiam Altare portatile consecratum, quod vulgo nuncupatur *Pietra Sacra* ibidem appposito loco praeparatum, omissis omnino ritu proprio in Pont. Rom. praescripto, titulo: „De Altaris portatilis consecratione“. Ex his itaque Caeremoniarius supradictus occasionem nactus est sequentia Dubia proponendi pro solutione, nimirum:

1. An hoc Altare exposito modo constructum censendum sit consecratum?

2. Et quatenus negative, quid de Eccl. consecratione sentiendum, quum ex Pont. Rom. nequeat sine consecratione Altaris Ecclesia consecrari?

3. Quid in posterum sit faciendum similibus in circumstantiis?

4. Utrum necne valida et licita sit consecratio Altaris portatilis tali modo peracta?

Emi. et Rmi. P. S. Ritibus praepositi . . . rescribendum censuerunt: „Juxta Votum Magistri Caeremoniarum“ nimirum:

Ad 1. „Reiterandam esse Altaris consecrationem, dummodo Mensa ex integro lapide constituatur, alioquin si hoc commode fieri non possit, parvus lapis medius collocatus consecratur ad instar Altaris portatilis“.

Ad 2. „Ecclesiam fuisse rite consecratam“.

Ad 3. „Jam provisum in superioribus“.

Ad 4. „Affirmative pro hoc casu, dummodo una cum formulis omnia fuerint super hoc Altari peracta, sicuti praescribit Pont. Rom., et non afferatur in exemplum“.

Atque ita rescripserunt ac omnino

servari mandarunt. die 17. Jun. 1843. n. 4966.

4) Altaris, cuj. titul. et imago transl. fuerant.

Cum in nova constructione ecclesiae imagines et tituli altarium antiquitus consecratorum translati fuerint de uno loco ad alium non amota tamen a primaevo loco mensa jam consecrata, non indigent altaria nova consecratione. S. R. C. 7. Julii 1759.

5) Altarium plurium.

(Modus.)

Ad dubium: Cum nec in Pontificali, nec alibi reperiantur, quae dicenda, quaeque facienda sint, dum *plures Arae consecrantur simul*; quaeritur: si, quae in Pontificali pro consecratione Altaris portatilis sunt in singulari, dicenda sint in plurali, v. g. hos Lapidem, has tabulas, has Petras, et similia, cum Altare sit ipse Christus, et nihil dicat Pontificale?

Et S. eadem R. C. respondendum censuit, ut infra sequitur, videlicet:

„Quando Episcopi ritum Consecrationis seu Benedictionis in Pontificali pro uno tantum praescriptum exercere debent pro pluribus, regulam certam pro his, quae semel in plurali dicenda sunt, quaeque cuilibet repetenda in singulari, desumant ex eodem Pontificali in collatione Ordinum pro pluribus, ita videlicet, ut Psalmi, Antiphonae, Preces recitandae a Choro, vel etiam a solo Episcopo, quae cum actionibus non conjunguntur, semel, et respective in plurali dicantur; actiones vero cum adjunctis formulis, uti sunt Cruces et Uctiones, super singulis Aris ab Episcopo reiterentur.

Atque ita statuit et decrevit die 11. Martii 1820. n. 4565 ad 1.